

Vær utålmodig menneske!

Desember 2011

Langsomt blir allting til.

Langsomt seiler vår jord mot en ukjent havn.

Ingen kan måle vår fremtid, og ingen kan gi den navn.

Men dette vet vi, at vi er med på å skape

det evige livet, skape det ondt eller godt.

Det haster, det haster idag!

Vær utålmodig, menneske! Sett dine egne spor!

Det gjelder vårt evige, korte liv. Det gjelder vår jord.

Turid Lilleheie har valgt seg disse strofene fra Inger Hagerup – som et motto for sitt engasjement for framtida, et godt miljø og trygghet for våre etterkommere. Hun er selv bestemor til fire og med i Besteforeldreaksjonens Råd. Mest kjent er hun som tidligere forbundsleder i Norsk Tjenestemannslag gjennom mange år.

Turid har bodd lenge i Solbergselva utenfor Drammen. Men hun er født og oppvokst på øya Tysnes i Sunnhordland – for mange år siden, som hun selv sier. ”Vi tilhørte indremisjonsmiljøet der. Mor og far var samfunnsengasjerte på sin måte, med utgangspunkt i et kristent livssyn. Hun var småbruker-kjerring med ansvar for ni unger, og drev bruket alene, mens far var sjømann og mange år i USA som bygningsmann. Mor var et godt forbilde for likestilling – ikke i ord, men gjerning. Hun klarte seg selv.”

Nøysomhet og kristentro – det er jo som å høre Hans Nielsen Hauge. Er dette også noe å ta med seg inn i framtida, mener du?

Du vet, nøysomheten forankret i kristentro var for fattigfolk og småkårsfolk – som i en strevsom hverdag hadde behov for noe å strekke seg mot og noe å se fram til – belønning i det hinsidige. Nøysomheten var en dyd av nødvendighet for dem. Vår oppgave i dag er å ta vare på den velferd og velstand som er skapt, og den personlige frihet, uten å sette det på spill gjennom hasardiøse eksperimenter – enten det gjelder en risikofylt økonomisk politikk eller en miljøpolitikk som ikke tar på fullt

alvor de utfordringene vi står overfor.

Fortell litt mer om ditt miljøengasjement, og hvorfor.

Dette har alltid opptatt meg. Som forbundsleder i NTL, som er et LO-forbund, var og er vi stolte av å ha et politisk engasjement basert på, ikke bare lønn og arbeidsvilkår, men også livsvilkår. Det var derfor helt naturlig for NTL å engasjere seg i klima- og miljøspørsmål. Inger Hagerups dikt sier for meg det vesentlige om dette: "Det gjelder vårt evige, korte liv – det gjelder vår jord"

Du har bl.a. engasjert deg sterkt mot planer om oljeboring i Lofoten. Hvorfor er dette en så viktig sak for deg?

Fordi boring vil skje nært land, på en smal kontinentalsokkel – derfor vil en oljelekasje i dette området lett få katastrofale følger. Havområdene her er jo som vi vet svært rike på naturverdier. Det er fødestua til den siste torskebestanden i verden. Der finnes kaldtvann korallrev, spekkhoggere og store sjøfuglkolonier. Hvis det er noen områder der vi må kreve "hands off" fra den mektige oljeindustrien, må det være i Lofoten og Vesterålen. Ett sted får grensa for profittthunger og grådighet settes.

Mange opplever fagbevegelsen som ensidig opptatt av arbeidsplasser, og med en ideologi der ingenting må få stoppe "vekst og utvikling". Som leder av et stort LO-forbund gjennom mange år – hva sier du til dette?

Jeg skjønner at folk opplever det slik. På siste LO-kongress vedtok kongressens medlemmer blant annet "Vår velferd ikke skal utvikles på bekostning av kommende generasjoner – andre deler av verden eller gjennom kortsiktig ressursbruk og forurensete aktiviteter." Dette kommer sjelden fram i media, der blir fokus ofte rettet mot LO sitt engasjement for å verne om industriarbeidsplassene. Men dette må selvsagt LO ta medansvar for! Ord er ikke alltid nok – vedtak må munne ut i aktive handlinger skal ordene ha verdi.

Du har også jobba i trygdeetaten, med bred kontakt med folk som sliter. Enkelte synes å mene at miljøvern er en slags middelklasseverdi, en luksus for de som slipper å tenke på det daglige brød?

Og det er jo mye rett i det, når sant skal sies. Det er dyrt å være miljøbevisst. Som eksempel kan nevnes at fair trade-varer og økologisk mat er dyrt. Her har politikerne et stort ansvar. Det å kunne ta daglige miljøvalg må ikke være avhengig av lommeboka til folk!

Du var lett å be da vi spurte deg om å bli med i Besteforeldreaksjonens råd. Har vi som besteforeldre noe spesielt å tilføre samfunnsdebatten, mener du?

Vi har erfaring og vi har vilje og pågangsmot – og hvis vi blir mange nok er det ikke lett å overse oss. Dessuten er vi jo den generasjonen som ikke har mye å tape men alt å vinne på å engasjere oss for framtida. Egeninteressene er lik null. Kanskje står vi på startstreken for en ny grasrotbevegelse som kan vokse seg global, hvem veit? Da fagbevegelsen tok sine første skritt, var det ingen som kunne vite hvilken mektig samfunnsomformende kraft den skulle bli.

Undersøkelser viser at eldre mennesker klimaforurensere mer enn yngre. Hva tenker du om det? Er vi blitt en gjeng av livsnytere og egoister?

Helt sikkert: Det er vi – vi som har råd til det, som er livsnytere. Vi vil gjerne fortsette å reise og nyte livet. Piet Hein har blant annet skrevet: "Mennesker er gode på bunnen sa fanden, de vil ikke forbedre seg selv men hinannen." Det gjelder også oss besteforeldre, gjør det ikke?

Som tidligere "LO-pamp" – har du en særlig oppfordring til de rød-grønne?

Jeg savner nasjonal handling. Skal vi forandre oss, må politikere ta upopulære valg – for mange av oss. Skal vi forandre oss, må det kjærlig tvang til. Og forholdene må legges til rette. For eksempel slik mange kommuner gjør når det gjelder kildesortering. Jeg skulle jeg ønske at regjering og storting kunne opptre som reelle eiere av Statoil. Jeg velger å tro at flertallet i regjeringen ikke kan være enig om Statoils overordnede strategi og satsing på omstridte oljeprosjekter som oljesandutvinning i Canada og nå sist, investeringer i skiferolje. Dessuten ønsker jeg at Norge skal satse mye mer på fornybar energi – og forskning på dette feltet.

Et vanskelig spørsmål: Hva er du mest redd for å miste?

Det verste er at jeg ikke er redd for å miste noe, for min egen del. Det er barnebarn og kommende generasjoner jeg er bekymret for. Jeg liker godt det som står øverst på nettsida til Besteforeldreaksjonen: Global oppvarming er en etisk utfordring og et spørsmål om rettferdighet mellom generasjonene. Vi må handle *nå* for å legge til rette for en sunn og lykkelig framtid for våre barnebarn.

Hvordan ser verden ut om 10 eller 20 år, tror du? Har det skjedd noen vesentlige forandringer?

Først når vi blir tvunget vil noe skje. Det er fælt å si det, men jeg er redd vi må ha kniven på strupen først.

Klimabevegelsen har mista noe av trøkket, kan de se ut som. Med din irganisasjonserfaring, kan vi gjøre noe for å gjenvinne initiativet?

Det der er jo 1000 kroners-spørsmålet. Hvis jeg skal være helt ærlig – så vet jeg ikke. Kan vi alliere oss med media? Jeg tenker på ting som har vært gjort fra fagbevegelsens side, med gode opplegg for å opplyse journalister og andre mediafolk – ikke for at de skal drive propaganda for oss, så naive er de selvsagt ikke! – men for at vi alle skal ha et mer solid faglig grunnlag i møte med de store klimapolitiske utfordringene.

Hva slags livsverdier ønsker du å gi videre til barnebarna dine?

Vær engasjert og politisk bevisst – ha tro på deg selv og respekt for andre!